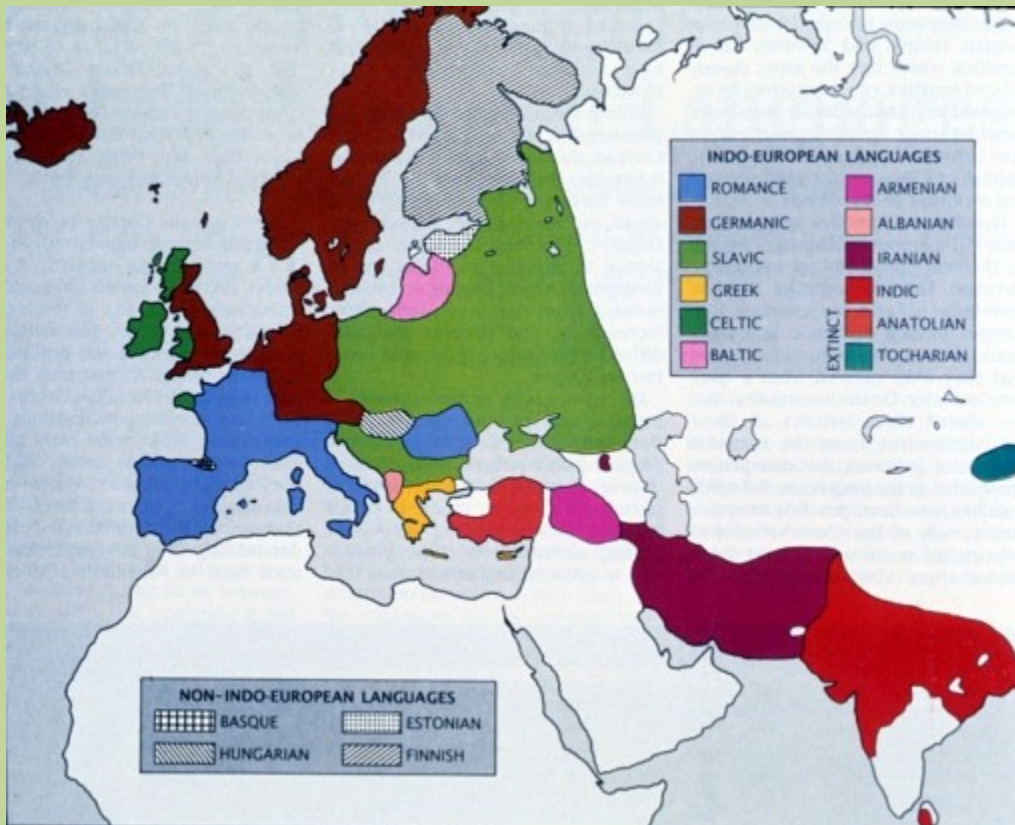

Genetische (genealogische) classificatie van talen en van het Nederlands

a) Wat kun je over de verwantschap van deze woorden zeggen?

Nederlands	Duits	Engels	Zweeds	Frans
arm	Arm	arm	arm	bras
hoofd	Haupt	head	huvud	tête
ster	Stern	star	stjärna	étoile
eten	essen	eat	äta	manger

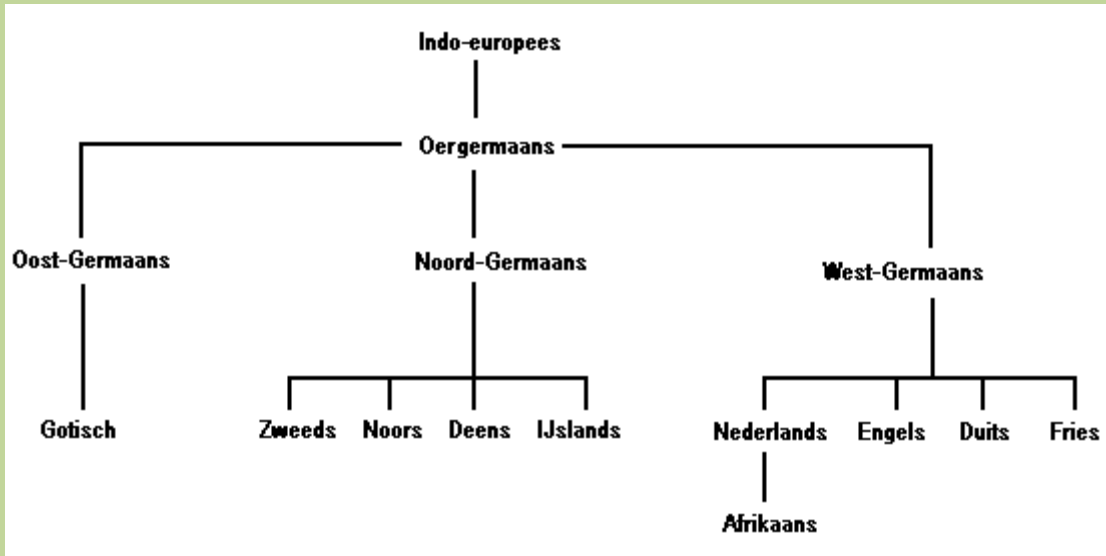
b) Bekijk de onderstaande tabel, wat valt je op?

Nl.	vader	vier	vol	huis	bruin	uit	muis
Dt.	Vater	vier	voll	Haus	braun	aus	Maus
Eng.	father	four	full	house	brown	out	mouse
Fri.		fjouwer	fol	hûs	brún	út	mûs
Zw.	fader	fyra	full	hus	brun	ut	mus
De.	fader	fire	fuld	hus	brun	ud	mus
No.	far	fire	full	hus	brun	ut	mus
IJsl.	fair	fjórir	fullur	hús	brúnn	út	mús

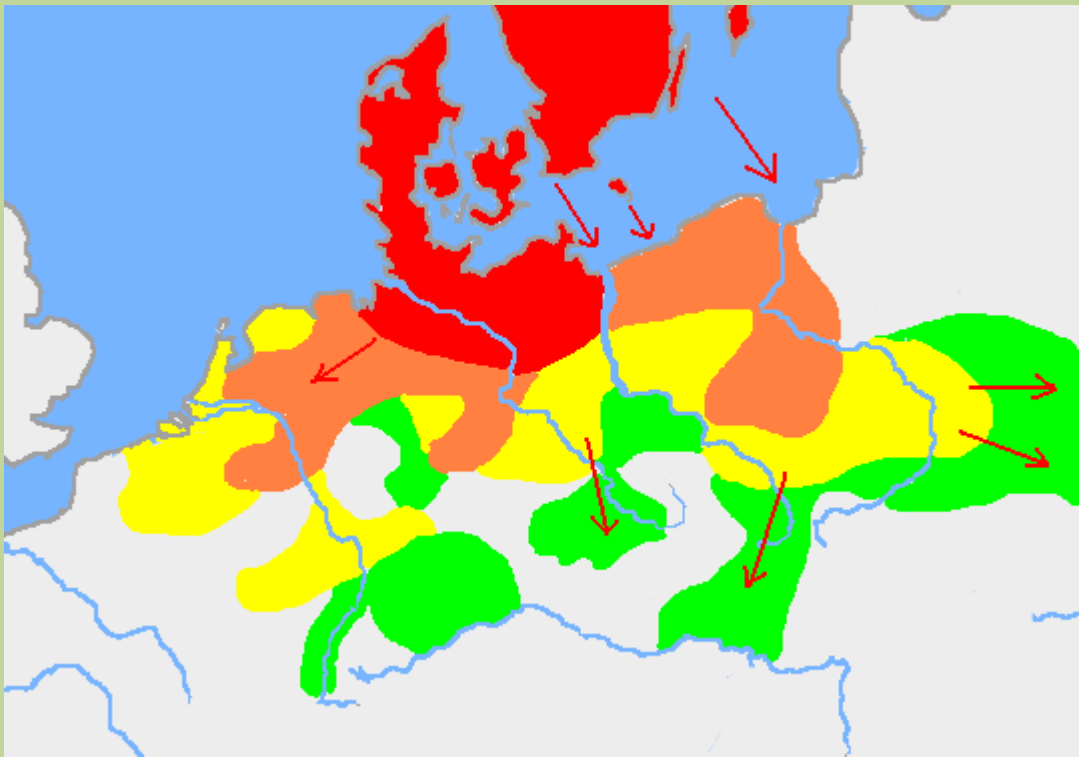
c) vergelijk weer enkele woorden in een aantal Europese talen:

Latijn	Frans	Italiaans	Nederlands	Duits
pater	père	padre	vader	Vater
frater	frère	fratello	broer	Bruder
tres	trois	tre	drie	drei

Germaanse talen

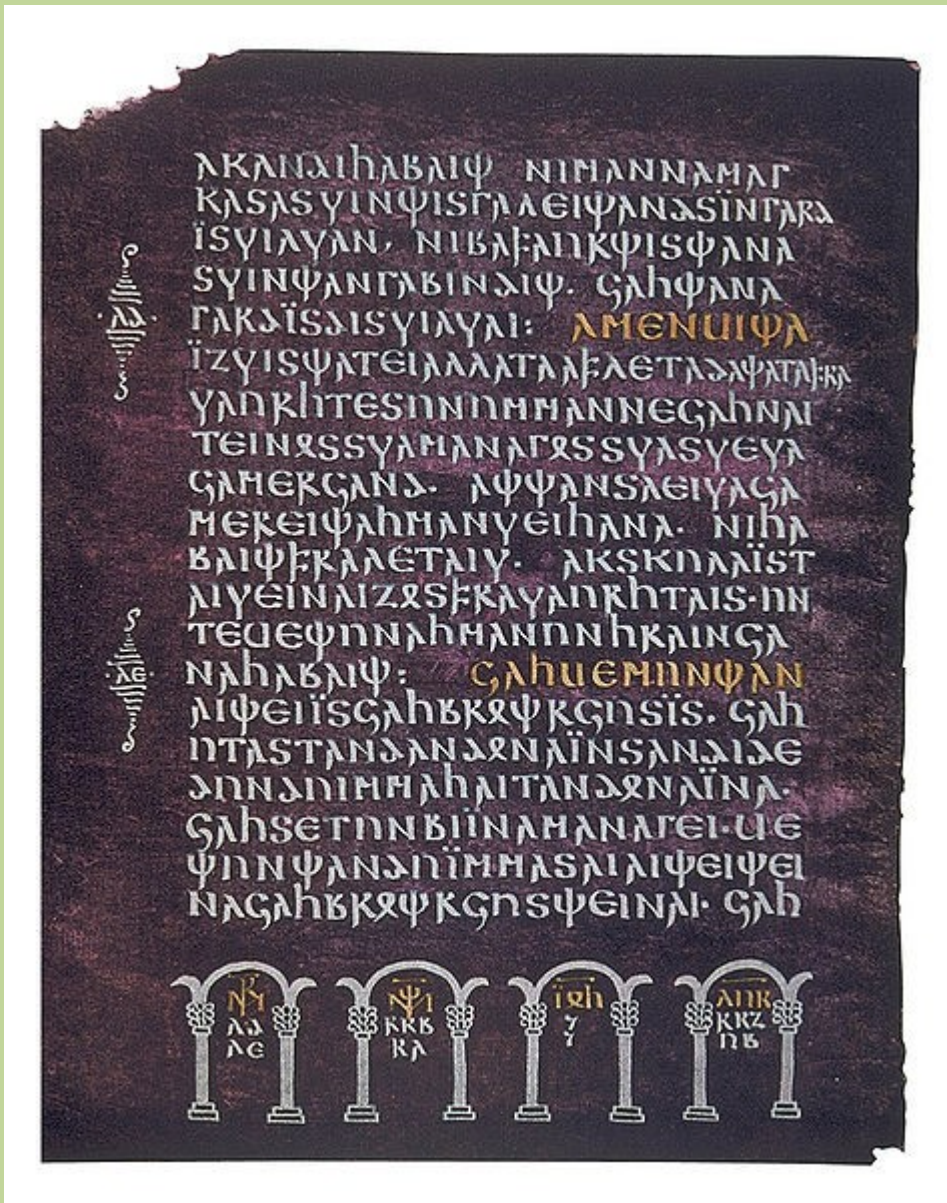

Germaanse stammen in Europa

■ Osídlení před r. 750 př. n. l. ■ do roku 500 př. n. l. ■ do roku 250 př. n. l. ■ do roku 100 n. l.

Gotisch – Wulfilla - Bijbel

Waar kwam het Nederlands vandaan?

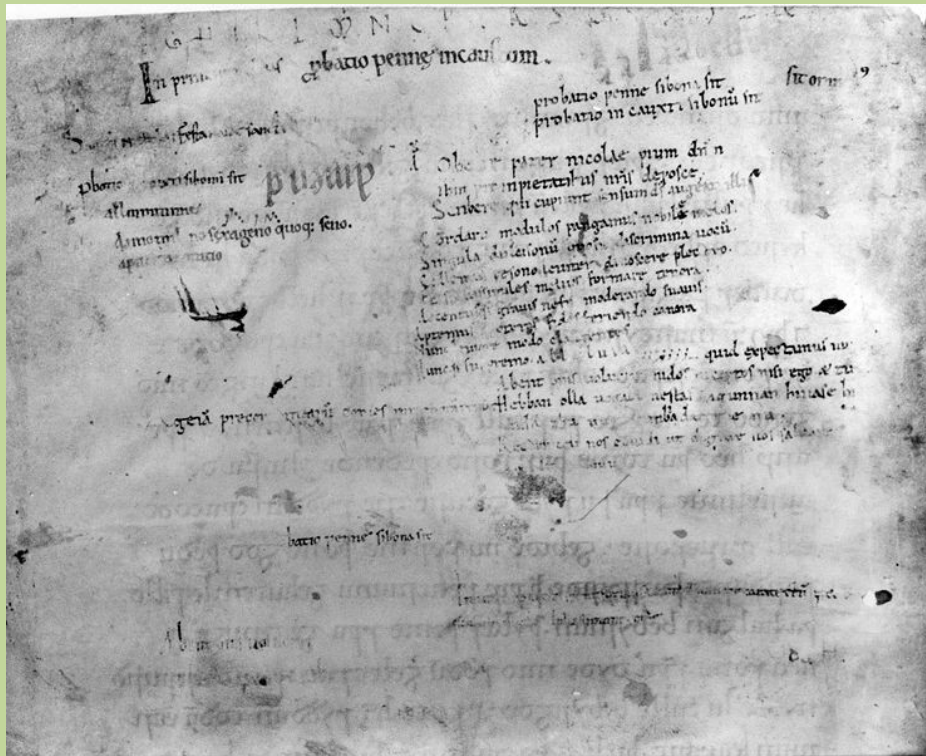
Oudnederlands: (ca. 700 – 1500)

Ingweonse invloed:

Nizozemština	vijf	hij/hem/haar	zeil	(hij) is
Angličtina	five	he/him/her	sail	(he) is
Němčina	fünf	er/ihn/ihr	segel	(er) ist

Hebban olla vogala nestas hagunnan hinase hic enda thu. Wat unbidan we nu

Middelnerlands (1150 – 1500)

Oudnederlands	Middelnerlands	Nieuwnederlands
vogala	vogele	Vogels
dago/a	daghe	Dagen
brecan	breken	Breken
gescrivona	gheschreven	geschreven

Het standaardiseringsproces

1585

1637

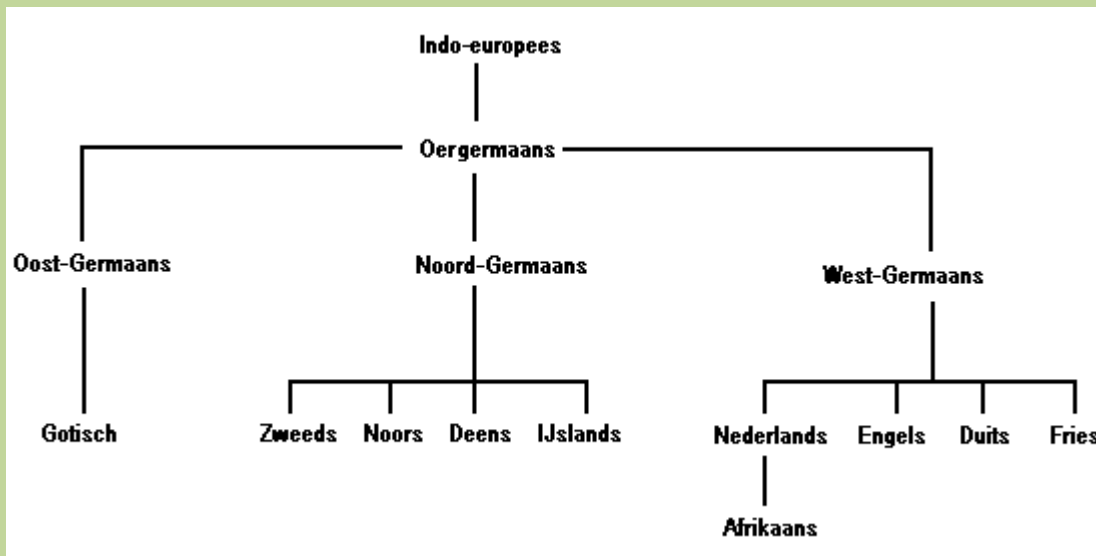
De Statenbijbel

Genetische (genealogische) classificatie van het Nederlands

- A. Basisbegrippen: historische taalkunde, historisch-vergelijkende taalwetenschap, taalverwantschap, taalfamilie, stambomen, prototalen
- B. De Indo-Europese taalfamilie
- C. De Germaanse talen
- D. Waar kwam het Nederlands vandaan?
Franken, Saksen en Friezen
- E. Het Oudnederlands (ca. 700-1150)
- F. Het Middelnederlands (het Diets) (ca. 1150 – ca.1500) en het Nieuwnederlands (ca. 1500 +)
- G. Het standardisatieproces

Vragen:

1. Wat verstaan we onder de genetische classificatie van talen? Volgens welke criteria worden hier talen ingedeeld?
2. Is het Nederlands met het Tsjechisch verwant? Beargumenteer je antwoord.
3. Wat versta je onder de termen Oudnederlands en Middelnederlands?
4. Waar en wanner is de Nederlandse standaardtaal ontstaan?

(van Bree, 1996)